

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

החלטה

הצגת הצדדים

רקע עובדתי רלוונטי

הממונה ערכה שתי צוואות: הצוואה הראשונה וצוואה נוספת מיום 02.08.08 (להלן-"**הצוואה השנייה**").

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

ביום 24.12.14 הוגשה בקשה למתן צו קיום לצוואה השנייה.

ביום 29.01.15 הוגשה התנגדות לבקשה למתן צו קיום הצוואה השנייה.

ביום 29.01.15 נתן כב' השופט (בדימוס) מנחם הכהן פסק דין המקבל את התנגדות ומבטל את הצוואה השנייה (להלן-"פסק הדין").

בסעיף 75 לפסק הדין נקבע, בין היתר, כי ככל שלא תוגש בקשה לעיכוב ביצוע של פסק הדין, יוכל המתנגד להגיש צו ירושה, כאשר בפרק זמן זה יוכל ++++ להודיע האם מבקש הוא לקיים את הצוואה הראשונה.

על פסק הדין הוגש ערעור והערעור נדחה ביום 29.04.18.

הליכי מינוי מנהל העיזבון

ביום 29.1.18 הגיש עו"ד ++++ בקשה למינוי כמנהל עיזבון קבוע לצורך מכירת נכסי העיזבון וחלוקתם בין היורשים.

ביום 28.5.18 הגישו המבקשים בקשה למנותם כמנהלי עיזבון קבועים.

ביום 25.6.18 נדחתה הבקשה למנות את המבקשים למנהלי עיזבון והתקבלה בקשתו של ++++ למנותו כמנהל עיזבון קבוע (להלן: "**מנהל העיזבון**"). על החלטה זו לא הוגש ערעור.

גדר המחלוקת

לאחר מיצוי ההליכים כמפורט לעיל, הוגשה בקשה לקיום הצוואה הראשונה והתנגדות לבקשה.

"בשורה התחתונה" המתנגדים לא מתנגדים להוראות הצוואה הראשונה בכל הנוגע לחלוקת העיזבון בין היורשים בחלקים שווים, ובכל הנוגע להפקדת סך השווה ל-10% מתמורת מכר ביתה של המנוחה בחשבון בנק לשם כיסוי הוצאות הכרוכות באזכרות שנתיות של המנוחים.

ההתנגדות נסובה סביב הוראת הצוואה הראשונה, לפיה המבקשים ימונו כמנהלי עיזבון המנוחה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

המתווה הדיוני

לאור גדר המחלוקת הסכימו הצדדים בדיון שהתקיים ביום 27.05.19 כי הליך זה יוכרע על דרך של הגשת סיכומים בכתב ובמסגרתו תוכרע שאלת מינוי מנהל העיזבון.

עיקר טענות מנהל העיזבון הקבוע בסיכומים

החלטה המורה למנות את מנהל העיזבון היא החלטה שלא הוגש עליה ערעור. לפיכך בקשתם של המבקשים היא בקשה להחליף את מנהל העיזבון הקבוע ולהורות על העברתו מתפקידו, ולשם כך יש צורך בתשתית עובדתית וראייתית מוצקה בדבר מחדלים המצדיקים את החלפת מנהל עיזבון. תשתית כאמור לא הונחה. ההפך הוא הנכון, מנהל העיזבון פועל ללא רבב מיום 12.5.15 – המועד בו מונה כמנהל עיזבון זמני.

הטעם להתנגדות למינוי המבקשים כמנהלי העיזבון נעוץ בחוסר אמון של המתנגדים במבקשים. לאור חוסר אמון זה ולאור מחלוקות נוספות, אין למנות את המבקשים כמנהלי עיזבון.

המבקשים לא הגישו בקשה למנותם כמנהלי העיזבון מכוח הצוואה בהתאם להוראות **חוק הירושה, תשכ"ה-1965 ולתקנות הירושה, תשנ"ח-1998** ומחדל זה מהווה נימוק לדחיית הבקשה.

למבקשים יש "נגיעה אישית" לעיזבון והם בעלי אינטרס ישיר בו. משכך, לא ראוי כי יכהנו כמנהלי העיזבון בשל חוסר היכולת להיות ניטרליים ואובייקטיביים במילוי תפקידם.

מינוי המבקשים כמנהלי העיזבון עשוי לגרום לסכסוכים רבים ולפגיעה קשה בניהול העיזבון. הדבר מקבל משנה תוקף נוכח הוראת המנוחה בצוואה הראשונה כי 10% מתמורת מכר ביתה יופקדו בידיו של מנהל העיזבון לצורך האזכרות השנתיות.

ניהול העיזבון כרוך בביצוע פעולות שרק עורך דין רשאי לבצע ונוכח היקף העיזבון, דרוש כי ימונה לתפקיד בעל ניסיון רב בניהול הליכי מכר והתמחרות לצורך השאת התמורה. המבקשים אינם עורכי דין ואינם בעלי הניסיון הנדרש. הדבר מקבל משנה תוקף נוכח הליך פש"ר בו מצוי ++++ אשר זכויות נושיו עלולות להיפגע.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

1 אין מקום לקבל את טענת מנהלי העיזבון כי לא יבקשו שכר טרחה בגין פועלם, כאשר עניין זה
2 מוסדר בהוראות הדין.

עיקר טענות המתנגדים בסיכומים

3
4
5
6 המתנגדים אינם מתנגדים לכך ש10% מכספי תמורת מכר הבית יופקדו בחשבון מיוחד לשם כיסוי
7 הוצאות הכרוכות באזכרות המנוחים, אלא מתנגדים רק למינוי המבקשים כמנהלי העיזבון.

8
9 ההתנגדות נובעת מחוסר אמון מוחלט של המתנגדים במבקשים, והמתנגדים אף מכנים את
10 המבקשים כ"יריבים קשים", נוכח תמיכתם בקיום הצוואה השנייה.

11
12 בקשת המבקשים נדחתה על ידי בית המשפט, ומנהל העיזבון מונה לתפקיד זה.

13
14 ניהול ומימוש נכסי העיזבון דורש את ביצוען של פעולות משפטיות אותן רשאי לבצע רק עורך דין.

15
16 מנהל עיזבון ניטרלי מונה על ידי בית המשפט בהחלטה שהפכה להחלטה חלוטה.

17
18 מנהל העיזבון מבצע את תפקידו באופן ראוי ואין כל מקום להחליפו.

עיקר טענות המבקשים

19
20
21
22 ל++++ ++ היה קשר הדוק עם המנוחה והוא פועל למימוש רצונה.

23
24 הבקשה לקיום הצוואה השנייה הוגשה על ידי אחד המבקשים, על אף שהיה זה תפקידו של מנהל
25 העיזבון.

26
27 למבקשים זכות להליך הוגן.

28
29 מנהל העיזבון וב"כ המתנגדים, מטעים את בית המשפט בכך שטוענים כי הוראות הצוואה הראשונה
30 חופפות את הוראות הירושה על פי דין.

31
32 כוונת המנוחה הייתה כי המבקשים ימונו כמנהלי העיזבון. נקודת המוצא היא שיש לכבד את רצון
33 המת גם בשאלת מינוי מנהל העיזבון.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

אופי הסכסוך מאפשר ניהול עיזבון. טענת המבקשים כי בשל עוצמת הסכסוך לא ניתן לנהל את העיזבון לא הוכחה.

מנהל העיזבון אינו פועל על דעתו והוא חב חובת נאמנות לבית המשפט.

מינוי המבקשים כמנהלי עיזבון, יטיב עם היורשים במישור הכלכלי.

משעה שבוטלה הצוואה השנייה, היה על מנהל העיזבון להגיש בקשה למינוי מנהל עיזבון זמני, בהתאם להוראות הצוואה הראשונה והדבר לא נעשה.

יש לתת צו קיום לצוואה הראשונה ולמנות את המבקשים כמנהלי עיזבון.

ככל שיוחלט למנות מנהל עיזבון ניטרלי, יש לחייב את המבקשים בשכר טרחתו באופן מלא ובלעדי. סיום לימודי המשפטים על ידי אחד המבקשים, יקל עליו בניהול עיזבון.

הכרעה

לאחר עיון בטענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את עתירת המבקשים למנותם כמנהלי העיזבון ולהותיר על כנו את מינוי מנהל העיזבון הקבוע.

מנהל העיזבון מונה בהחלטה אשר הפכה לחלוטה ויצרה מעשה בית דין המונע מהמבקשים לשוב ולהתדיין באותו עניין שהייתה לגבי הכרעה שיפוטית ראוי: בע"א 303/79 אבני נ' גליקסמן, פ"ד לה (1) 92 (1980).

די היה בכך כדי לדחות את עתירת המבקשים למנותם למנהלי העיזבון, אולם פטור בלא כלום אי אפשר, וכפי שיבואר להלן, דין בקשתם להידחות גם לגופה.

העיקרון הבסיסי המונח ביסוד דיני הירושה, הוא קיום רצון המת ראוי: בע"מ 6251/15 מיום 07.08.16 (פורסם בנבו); ע"א 1182/90 שחם נ' רוטמן, פ"ד מו(4) 330; ע"א 1212/91 קרן ליב"י נ' בינשטוק, פ"ד מח(3) 705.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

יחד עם זאת, עיקרון זה של קיום רצון המת אינו עיקרון מוחלט ולעתים אף אינו אפשרי
ראו: בע"מ 7081/14 מיום 30.10.14 (פורסם בנבו).

אחד המקרים בהם רשאי בית המשפט לסטות מרצון המנוח הוא בשאלת מינוי מנהל
העזבון.

סעיף 81 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן - "חוק הירושה") הקובע כלהלן:

"קבע המוריש בצוואתו אדם שיבצע צוואתו או שינהל
עזבונו, ימנה בית המשפט או הרשם לענייני ירושה, לפי
הענין, אותו אדם כמנהל עזבון, זולת אם אינו יכול או אינו
מסכים לקבל את המינוי או שבית המשפט או הרשם לענייני
ירושה משוכנע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שיש סיבות
מיוחדות שלא למנותו."

אם כן, חוק הירושה קובע את רצון המוריש כברירת המחדל לעניין מינוי מנהל עזבון, תוך
שניתן לבית המשפט שיקול דעת לפעול בצורה שונה ראו: בע"מ 4884/15 מיום 11.10.15
(פורסם בנבו).

נשאלת אפוא השאלה האם במקרה שלפניי התקיימו "הסיבות המיוחדות" המאפשרות
שלא למנות את המבקשים כמנהלי העזבון. לטעמי, התשובה לשאלה הזו היא חיובית.

בפסיקה ובספרות קיימת תמימות דעים כי מקום בו השתכנע בית המשפט כי היחסים בין
הממונה בצוואה לבין היורשים משובשים ביותר, יטה שלא למנות, וזאת במסגרת סמכותו
מכוח סעיף 81 לחוק הירושה ראו: בע"מ 7081/14 מיום 30.10.14 (פורסם בנבו); שמואל
שילה פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 כרך ג' 138 (2002).

המבקשים טוענים כי לא הוכחה ברמה הנדרשת טענת המתנגדים בדבר חוסר האמון בינם לבין
המבקשים. המתנגדים סומכים את ידיהם בין היתר על ת"ע 16-03-38425 מיום 14.06.2016
(פורסם בנבו) בו נקבע כי על המתנגד למינוי להניח תשתית ראייתית נאותה לטענותיו, ולא להסתפק
בטענות כוללניות בדבר מערכת יחסים 'בלתי תקינה' ובתחושה סובייקטיבית.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

ער אני לקביעה זו של חברתי כב' השופטת קרן גיל ואיני סבור כי יש בה כדי לסייע למבקשים. הנני סבור כי "שילוב הידיים" של כל המתנגדים כנגד מינוי המבקשים, מניח תשתית ראייתית נאותה לטענותיהם כנגד מינוי המבקשים כמנהלי העיזבון.

בנוסף, לצד פסיקה זו, קיימות פסיקה מנחה ופסיקה מחייבת אשר הסתפקו ב"היעדר יחסים תקנים" בין היורשים לבין מי שמבקש להתמנות כמנהל העיזבון, כ"טעם מיוחד" על מנת שלא למנות את המבקש או שלא למנות כלל מנהל עזבון ראוי: בע"מ 3872/14 מיום 08.09.14 (פורסם בנבו); עמ"ש 38959-09-14 מיום 22-06-15 (פורסם בנבו); ראוי: בע"מ 4884/15 לעיל בו הסתפק כב' השופט רובינשטיין ב"מישור היחסים בין היורשים" לשם פירוש תכליתי של "טעם מיוחד" בהתאם לסעיף 81 לחוק הירושה.

בעניינינו – קיימת "קואליציה" של המתנגדים, אשר מהווה רוב מוחלט של יורשי המנוחה, ואשר מתנגדים, באופן נחרץ, למינוי המבקשים כמנהלי העיזבון. הבעת אי האמון, "פה אחד", מהווה לטעמי "סיבה מיוחדת" מדוע אין למנות את המבקשים כמנהלי העיזבון.

על כן, אני קובע כי מנהל העיזבון ימשיך בתפקידו.

שאלת תשלום שכר הטרחה של מנהל העיזבון ואופן חלוקתו ידון, בבוא היום, במסגרת ההליך הרלוונטי.

לאור הסכמת הצדדים לקיום הצוואה הראשונה (למעט שאלת זיהות מנהל העיזבון שהוכרעה בהליך זה), יגיש ב"כ היועמ"ש תגובה בתיק 62320-12-18 בתוך 30 יום.

בנסיבות העניין איני עושה צו להוצאות.

על החלטה זו ניתן לערער בזכות ראוי: עמ"ש 532-12-14 מיום 19.01.16 (פורסם בנבו).

המזכירות תסגור את התיק.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

05 אוקטובר 2019

ת"ע 62371-12-18 ש' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז ירושלים ואח'

ניתנה היום, ו' תשרי תש"פ, 05 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

פליקס גורודצקי, שופט

איסור פרסום